

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
державної установи
«Катеринівська виправна колонія (№ 46)»
02.05.2024**

м. Рівне, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 02.05.2024 групою НПМ здійснено відвідування державної установи «Катеринівська виправна колонія» (№ 46) (далі – ВК, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Корнійчук Олександр Васильович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Рівненській області;

Українець Тетяна Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Слободенюк Інна Валентинівна, представник громадської організації.

Установа знаходиться за адресою: село Катеринівка, Сарненський район, Рівненська область.

Начальник установи – Рак Олександр Володимирович.

Штатна чисельність персоналу установи складається із 347 посад (станом на 02.05.2024) загальний некомплект 126,75 посад.

Планове наповнення установи – 1230 осіб.

У день відвідування в УВП перебувало 394 особи, з них:

середній рівень безпеки – 281 засуджений;

сектор максимального рівня безпеки в приміщеннях камерного типу – 105 засуджених;

дільниця соціальної реабілітації – 8 засуджених;

засуджених, які використовуються на роботах з господарського обслуговування установи – 12 осіб.

На оперативно-профілактичному обліку в установі перебувало:

33 засуджених – схильні самогубства та самоушкодження;

12 засуджених – схильний до нападу, захоплення заручників;

10 засуджених – схильні до втечі.

Представникам групи НПМ забезпечено реалізацію права на безперешкодне потрапляння до місця несвободи та проведення опитування засуджених та ув'язнених установи.

Скарг від осіб, які утримуються в установі на катування та інші жорстокі, нелюдські або такі, що принижують гідність, види поводження та покарання не надходило.

Групою НПМ проведено опитування 120 засуджених, які перебували у ВК.

Попереднє відвідування установи групою НПМ здійснено 10.06.2021.

За результатами попереднього відвідування установи встановлено:

порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність поводження чи покарання;
 порушення права на гідні умови тримання;
 порушення права засуджених на життя;
 порушення права на зв'язки із зовнішнім світом;
 порушення права на працю засуджених та захист від експлуатації;
 порушення права на безпечне розміщення в'язнів і соціальне дистанціювання.

За результатами попереднього відвідування групою НПМ вносилися такі рекомендації:

1. Міністерству юстиції України:

1.1. Опрацювати питання щодо забезпечення фінансування для приведення приміщень установи у відповідність до національних та міжнародних стандартів.

1.2. За фактами безоплатної праці засуджених, залишених для виконання робіт з господарського обслуговування установи, та на підприємстві, організувати проведення службового розслідування. За його результатами вжити відповідних заходів реагування.

1.3. Привести норму відомчої Інструкції про умови праці та заробітну плату засуджених до обмеження волі або позбавлення волі щодо черговості стягнень із заробітної плати засуджених до вимог КВК України.

2. Державній установі «Катеринівська виправна колонія (№ 46)»:

2.1. Виключити випадки:

2.1.1 перекладення на засуджених виконання функцій та обов'язків працівників установи; безоплатної праці засуджених, залишених для виконання робіт з господарського обслуговування.

2.2. Забезпечити:

2.2.1. приведення умов утримання засуджених в установі відповідно до вимог чинного законодавства та міжнародних стандартів (насамперед забезпечення засуджених питною водою належної якості);

2.2.2. подачу електричного струму до сектору максимального рівня безпеки (далі –СМРБ) на загальних умовах, діючих для усієї установи;

2.2.3. укомплектування посад психологів в установі;

2.2.4. контроль за використанням інструментів у швейній майстерні установи;

2.2.5. дотримання вимог Правил пожежної безпеки та обладнання пожежної сигналізації у приміщеннях установи;

2.2.6. дотримання права на працю засуджених, які відбувають покарання в СМРБ;

3. ДП «Підприємство Державної кримінально-виконавчої служби України (№ 46)»:

3.1. Вжити заходів щодо обладнання комор для зберігання робочого інструменту засуджених.

3.2. Виключити випадки безоплатної праці засуджених, працевлаштованих на підприємстві.

3.3. Забезпечити:

3.3.1. дотримання Правил техніки безпеки на виробничих ділянках;

3.3.2. належну консервацію будівлі зварювально-збирального цеху з подальшим її списанням.

Рекомендації, надані за результатом попереднього відвідування, виконані частково.

Разом з тим, адміністрацією установи вжито низку заходів з приведення в належний стан окремих приміщень (камер) діляниць ВК (проведено ремонтні роботи), а саме:

приміщень відділень соціально-психологічної служби (далі – СПС) №№ 1-10 (фото 1-2).

Забезпечено контроль за використанням інструментів у швейній майстерні.

Відремонтвано електричну проводку у відділенні СПС № 8.

Забезпечено оплату праці засудженим, які залучені до господарського обслуговування.

Погашено заборгованість за позовом засудженого Р. за рахунок його заробітної плати.

У ВК утримувані особи забезпечуються триразовим гарячим харчуванням відповідно до Норм харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції, затверджених постановою Кабінету міністрів України від 16.06.1992 № 336 (фото 3).

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування та інші форми жорстокого поводження (стаття 5 Загальної декларації прав людини, стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. При відвідуванні групою НПМ камерних приміщень сектору максимального рівня безпеки виявлено засудженого, який утримується в камері сам, хоча камера призначена для утримання двох осіб. В той час, коли у камерах № 43 утримувалося четверо засуджених, а в № 29 - троє засуджених.

У 21 Загальній доповіді [СРТ/Inf (2011) 28] Європейський комітет зазначає, що одиночне ув'язнення може мати надзвичайно руйнівні наслідки для психологічного, соматичного та соціального здоров'я для утримуваних осіб. Окрім цього, воно може створювати умови для навмисного жорстокого поводження з ув'язненими.

Поміщення щодо одиночного тримання здійснюється тільки за винятковими обставинами і протягом якнайкоротшого часу, щодо кожного із видів

одиначного ув'язнених повинна існувати окрема процедура його застосування та перегляду відповідних рішень.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 49 Конституції України).

2. Під час проведення конфіденційного спілкування до групи НПМ звертався засуджений, який скаржився на роботу медичної частини, зокрема на те, що існують проблеми із доставкою засуджених до медичних закладів.

Зазначене свідчить про неналежну взаємодію між працівниками медичної частини та працівниками установи, що не забезпечує надання вчасної та якісної медичної допомоги утримуваним особам.

Порушення права на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини).

3. Приміщення відділення СПС № 11 перебуває у незадовільному санітарно-гігієнічному стані та потребує проведення капітального ремонту (фото 4). У приміщеннях присутній стійкий неприємний запах, крани та плитка зношені та потребують заміни.

4. У порушення вимог пункту 22.5 Європейських пенітенціарних правил (Рекомендація № R (2006) 2 Комітету Міністрів держав-учасниць) (далі – ЄПП) приміщення відділень СПС не забезпечені баками для питної води ємністю 15 л з водорозбірним краном, кришкою, кухлем і тазом.

Забезпечення установи питною водою здійснюється з власних свердловин. Під час спілкування із засудженими вони поінформували про неналежну якість питної води, яка має виражений неприємний запах та смак. З цієї причини засуджені у відділеннях СПС вимушені використовувати саморобні фільтри (фото № 5).

У висновку протоколу дослідження питної води від 10.04.2024 № 116, складеного Сарненським районним відділом державної установи «Рівненський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» викладено, що «досліджений зразок води за вмістом заліза (становить 1.85 мг/дм³, повинно бути не більше або дорівнювати 0,2 мг/дм³) не відповідає вимогам Державних санітарних норм та правил "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною" (фото № 6).

Вжитими адміністрацією установи заходами, у ВК встановлено два промислових фільтра для води: один в одному з приміщень їдальні установи, другий – на першому поверсі будівлі, в якій розташований СМРБ. Однак, зазначених фільтрів недостатньо для забезпечення належною питною водою засуджених осіб.

3. Порушення права засуджених на життя (стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України)).

6. На день відвідування встановлено, що штатом установи передбачені дві посади психологів. Одна посада вакантна з квітня 2024 року. Інший психолог, у день відвідування, перебувала на лікарняному. Проте на профілактичному обліку установи перебуває 33 засуджених схильних до самогубства та членушкодження.

Зазначені вище засуджені фактично позбавлені можливості участі у сеансах психоемоційного розвантаження, індивідуальних та групових заняттях із психологічної корекції їх психотравматичних станів, що передбачено вимогами Типових посадових обов'язків психолога установи виконання покарань та слідчого ізолятора, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 04.11.2013 № 2300/5.

7. Будівля зварювально-збирального цеху у виробничій зоні підприємства знаходиться в аварійному стані. Об'єкт введений в експлуатацію у 1978 році, із-за бюрократичної тяганини досі не списаний та продовжує знаходитися на балансі підприємства. Консервація будівлі проведена неякісно: засуджені мають можливість безперешкодно проникати всередину, що створює небезпеку для їх життя.

8. У деяких відділеннях СПС потребують ремонту санітарні вузли, туалети не обладнані дверями, що порушує статтю 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, що забезпечує право на повагу до приватного життя. (фото 7).

9. Потребують заміни також окремі матраци та ліжка, які використовуються засудженими, оскільки вони непридатні для подальшого використання (фото 8-9).

10. Під час відвідування установи виявлено порушення вимог Кодексу цивільного захисту України у частині вирішення питання щодо укриття населення та його захисту.

При проведенні конфіденційного спілкування із засудженими було встановлено, що наявні в установі укриття цивільного захисту не використовуються під час сигналу «Повітряна тривога».

Так, приміщення обох наявних в установі укриттів перебувають у занедбаному, незадовільному санітарно-гігієнічному стані та потребують проведення капітального ремонту (зокрема, у приміщеннях відсутні меблі для розміщення засуджених, вентиляція, санвузол, освітлення, опалення тощо), внаслідок чого вони за призначенням не використовуються.

Порушення права на працю засуджених та захист від експлуатації (стаття 43 Конституції України, стаття 4 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Конвенція МОП про примусову чи обов'язкову працю № 29).

11. У порушення вимог ст. 153 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) засуджені, які залучаються до роботи на підприємстві установи,

працюють без належного забезпечення спецзасобами з охорони праці (рукавицями, навушниками, захисними окулярами тощо).

Крім того, незважаючи на те, що в осінньо-зимовий період, температура повітря опускається нижче нуля, засуджені змушені увесь робочий час (зміну) працювати у відкритих майстернях, які не обігріваються, без відповідного спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту, що передбачено ст. 163 КЗпП (фото 10).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Міністерству юстиції України:

Вжити заходів щодо належного фінансування установ виконання покарань, зокрема державної установи «Катеринівська виправна колонія (№ 46)» .

2. Державній установі «Катеринівська виправна колонія (№ 46)» забезпечити:

2.1. Приведення умов утримання засуджених в установі відповідно до вимог чинного законодавства та міжнародних стандартів (насамперед забезпечення засуджених питною водою належної якості).

2.3. Укомплектування посад психологів в установі.

2.4. Дотримання Правил техніки безпеки на виробничих дільницях.

2.5. Припинення практики застосування одиночного тримання для засуджених.

2.6. Належну взаємодію медичних працівників та працівників установи щодо надання вчасної та якісної медичної допомоги утримуваним особам.

2.7. Проведення капітального ремонту у приміщеннях відділення СП № 11, санітарних вузлах.

2.8. Заходи щодо обладнання належним чином санвузлів у відділеннях.

2.9. Заміну ліжок та матраців.

3. Вжити дієвих заходів щодо створення належних умов для реалізації права засуджених на приватність та особистий простір;

4. Вжити заходів щодо забезпечення порядку укріття населення та його захисту шляхом обстеження та введення в експлуатацію наявних укріттів установи.

До звіту додаються: фотознімки на 7 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

М. Усєєв

Тетяна УКРАЇНЕЦЬ

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

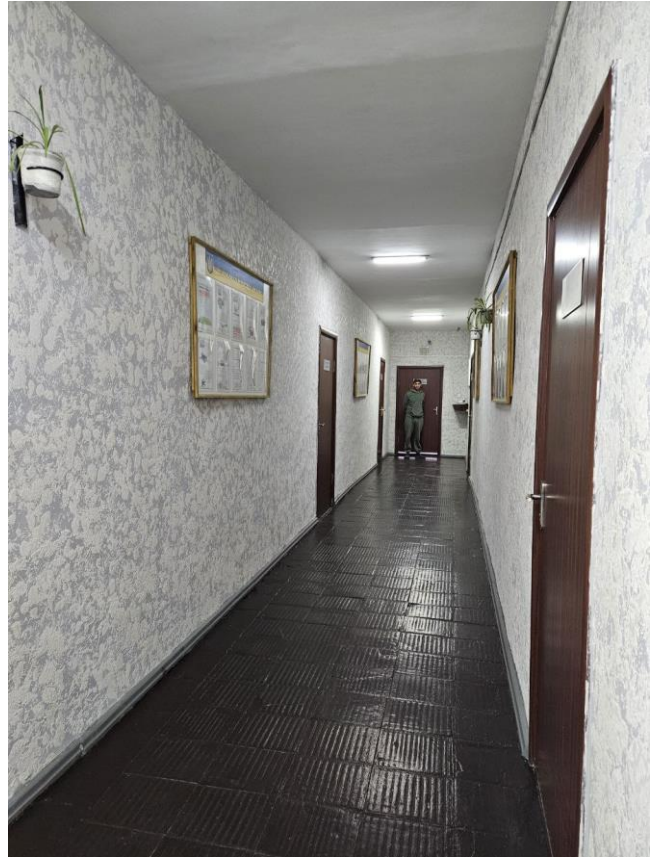

фото 3

Місце: р.м. Київ, вулиця Кривоноса
на території територіальної громади м. Київ - станція № 1
7518, 2122 (стан. на 05.07.2019 року на адресі станції "Латвійська" № 20007)

«ЛАТВІЙСЬКА»
Підприємство з надання послуг
Державний РІД
№ 2019/01019/01

№ п/п	Назва об'єкта	Категорія	Стан	Класифікація																																																																																																			
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10																																																																																										
1	Об'єкт	Склад	Середній	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

фото 4

фото 5

фото 6

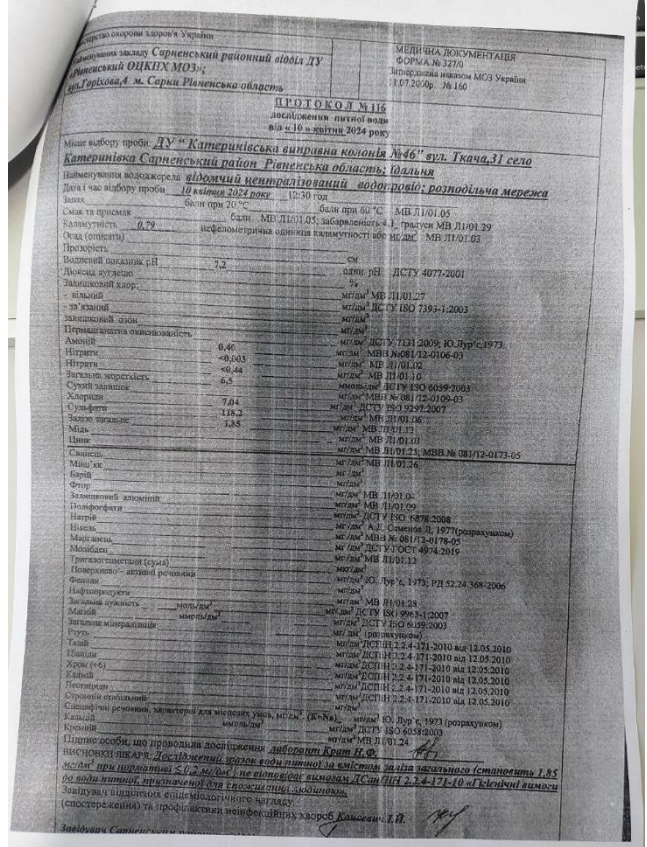

фото 7

фото 8

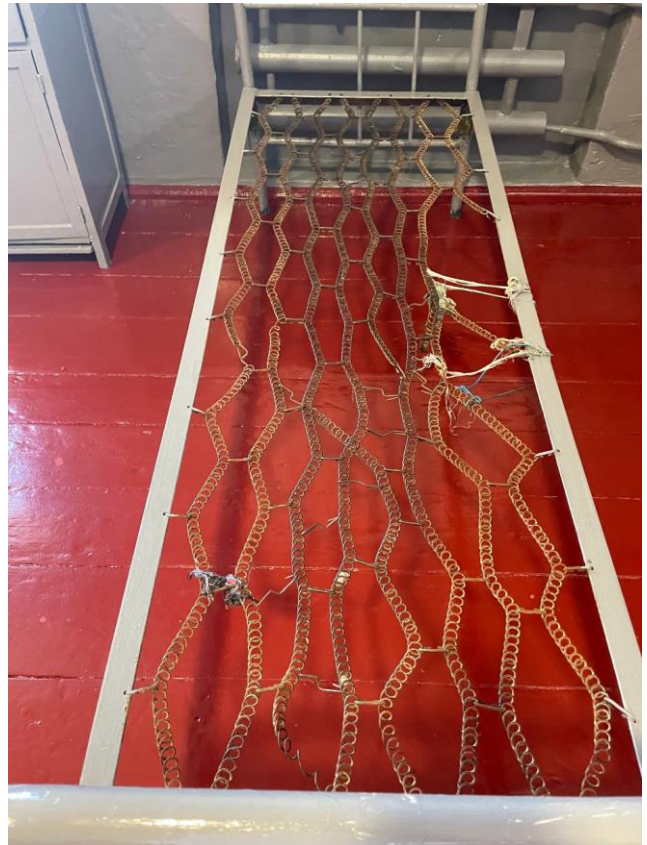

фото 9

фото 10

